

LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALĖ TARYBA

NEEILINIO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2022-11-29 Nr. TTP-14

Vilnius

Posėdis įvyko 2022-11-29.

Posėdžio pirmininkas Rimtautas Ramanauskas.

Posėdžio sekretorė Valda Pranckuvienė.

Dalyvavo:

Vyriausybės atstovai: Alminas Mačiulis – Vyriausybės kanclerio pavaduotojas, Aušra Gratulevičienė – Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės patarėja, Vytautas Šilinskas – socialinės apsaugos ir darbo viceministras, Gediminas Norkūnas – finansų viceministras, Vita Baliukevičienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vadovė, Rūta Juršaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja, Ieva Valeškaitė – Ekonomikos ir inovacijų viceministrė.

Profesinių sąjungų atstovai: Inga Ruginienė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos pirmininkė, Dalia Jakutavičė – Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijos pirmininkė, Artūras Černiauskas – Lietuvos geležinkelininkų profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkas, Raimondas Tamošauskas – Lietuvos maistininkų profesinės sąjungos pirmininkas, Arvydas Dambrauskas – Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos pirmininkas, Mantas Stanžys – Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos teisininkas, Saulius Džiautas – Nacionalinio pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkas, Kristina Krupavičienė – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkė, Rimtautas Ramanauskas – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkės pavaduotojas.

Darbdavių organizacijų atstovai: Danukas Arlauskas – Lietuvos darbdavių konfederacijos prezidentas, Ričardas Sartatavičius – Lietuvos pramonininkų konfederacijos generalinis direktorius, Eigilė Čygaitė-Elzbergienė – Lietuvos pramonininkų konfederacijos Verslo aplinkos ir ekonomikos departamento vyr. ekspertė, Rūta Skyrienė – asociacijos „Investors’ Forum“ vykdomoji direktorė, Artūras Telmentas – Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos LINAVA prezidiumo narys, Andrius Romanovskis – Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas, Ineta Rizgelė – Lietuvos verslo konfederacijos generalinė direktorė, Aušra Žliobaitė – Žemės ūkio rūmų Kooperacijos ir teisės skyriaus vedėja.

Kiti asmenys: Vaida Budzevičienė – Prezidento patarėja socialinės politikos klausimais, Tomas Tomilinas – Lietuvos Respublikos Seimo narys, Viltė Smalakytė – Teisingumo ministerijos Teisėkūros politikos grupės patarėja, Vitalij Dmitrijev – vidaus reikalų viceministras, Dainius Cicėnas – Vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo politikos grupės patarėjas, Darius Vasaris – Vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo politikos grupės vyresnysis patarėjas, Irina Malukienė – Vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo politikos grupės vyriausioji patarėja, Liudvika Gražulienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėja, Agnė Nakčerienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėja, Indrė Vaicekauskaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėja, Evelina Šilinytė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos teisininkė, Monika Gabalytė – asociacijos „Investors’ Forum“ vyresnioji analitikė, Akvilė Razumienė – Lietuvos verslo konfederacijos patarėja-teisininkė, Ramunė Motiejūnaitė-Pekkinen – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos viešųjų ryšių specialistė, Miglė Wantens – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ teisininkė.

Darbotvarkė.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

1. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 248 str. 2 dalies pataisos (Darbo kodekso Nr. XII-2603 248 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1607) (po 2022 m. lapkričio 22 d. Trišalės tarybos posėdžio).

2. Dėl Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1819 (2).

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

Rimtautas Ramanauskas paklausė, ar yra kvorumas ir pakvietė pradėti neeilinį Trišalės tarybos posėdį.

Valda Pranckuvienė informavo, kad kvorumas yra.

NUTARTA. Pritarti neeilinio 2022 m. lapkričio 29 d. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio darbotvarkei.

1. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 248 str. 2 dalies pataisos (Darbo kodekso Nr. XII-2603 248 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1607) (po 2022 m. lapkričio 22 d. Trišalės tarybos posėdžio).

Ričardas Sartatavičius pateikė bendrą suderintą profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų atstovų poziciją, kaip siūloma keisti Darbo kodekso 248 straipsnio formuluotę:

„248 straipsnis. Streiko skelbimo draudimai

1. Draudžiama skelbti streiką greitosios medicinos pagalbos tarnybų darbuotojams ir kitiems darbuotojams, kurių teisę streikuoti riboja įstatymai. Šių darbuotojų reikalavimus sprendžia kolektyvinius darbo ginčus dėl interesų nagrinėjantys organai.

2. Streikai draudžiami stichinės nelaimės zonose, regionuose, kuriuose nustatyta tvarka paskelbta mobilizacija, karo, ~~nepaprastoji~~ padėtis, iki bus likviduojami stichinės nelaimės padariniai, paskelbta demobilizacija ar atšaukta karo, ~~nepaprastoji~~ padėtis.

3. Regionuose, kuriuose nustatyta tvarka paskelbta nepaprastoji padėtis, ekstremalioji situacija, kai streikai turi ar gali turėti tiesioginę įtaką šalies nacionaliniam saugumui ir stabilumui, ministras, atsakingas už įmonės/įstaigos ekonominės veiklos rūšį, po konsultacijų su Lietuvos Respublikos trišale taryba, savo sprendimu gali atidėti streiką, bet ne ilgiau kaip iki nepaprastosios padėties, ekstremaliosios situacijos atšaukimo. Sprendimas atidėti streiką, konsultuojantis su Lietuvos Respublikos trišale taryba, turi būti peržiūrimas kas tris mėnesius.

34. Galiojant kolektyvinei sutarčiai, draudžiama skelbti streiką dėl reikalavimų ar darbo sąlygų, reglamentuotų šioje sutartyje, jeigu jų laikomasi.

45. Šio straipsnio 3 dalyje nustatytas ribojimas netaikomas kolektyviniams darbo ginčams dėl interesų, kurie kyla ir yra neišspręsti šio kodekso nustatyta tvarka, vedant kolektyvines derybas dėl kolektyvinės sutarties sudarymo.“

Rimtautas Ramanauskas kalbėjo, kad yra prašoma, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija tokį projekto variantą pateiktų svarstymui Lietuvos Respublikos Seimui.

Vytautas Šilinskas padėkojo už pasiektą susitarimą, tačiau informavo, kad Vyriausybei nėra tinkamas variantas, kad dėl streiko atidėjimo spęstų ministras. Sakė siūlysiantis, kad anksčiau parengtas Vyriausybės išvados projektas būtų papildytas socialinių partnerių nuomone – darbdavių ir darbuotojų susitartu siūlomu tekstu. Teigė, kad, Lietuvos Respublikos Seimas, matydamas abu variantus, galėtų nuspręsti, kuris iš jų būtų pasirinktas.

Vita Baliukevičienė papildė sakydama, kad dabartinis darbdavių ir profesinių sąjungų susitarimas yra geresnis, tačiau, sakė, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija parengtos Vyriausybės išvados projektą su papildymu turėtų iš naujo teikti derinti.

Danas Arlauskas klausė, kaip vyktų procesas, jei po konsultacijų Trišalėje taryboje bus nesusitarta. Situaciją palygino su rekomendacija dėl minimalios mėnesinės algos dydžio nustatymo sakydamas, kad Trišalė taryba gali būti kaip simbolinė institucija. Kalbėjo, kad galbūt reikėtų įtraukti daugiau saugiklių.

Ričardas Sartatavičius atkreipė dėmesį, kad socialiniai partneriai buvo aptarę šį klausimą, o Lietuvos darbdavių konfederacijos atstovai susitikimuose taip pat dalyvavo.

Andrius Romanovskis kalbėjo, kad Dano Arlauskio nuomonė galėtų būti įrašyta kaip atskiroji nuomonė ir pabrėžė, kad Trišalė taryba yra svarbi socialinio dialogo platforma. Jis akcentavo, kad sprendimą priims ministras ir pasiūlė palikti sutartą kompromisą. Kalbėjo, kad, jeigu Vyriausybės pusėje ši formuluotė būtų suderinta, gal būtų galima turėti bendrą galutinę nuomonę išvadoje. Taip pat pabrėžė darbuotojo teisės streikuoti svarbą.

Inga Ruginienė pasisakė apie tarpusavio pasitikėjimą. Priminė per ankstesnį Trišalės tarybos posėdį išsakytą Vyriausybės poziciją, kad, jeigu darbdaviai ir profesinės sąjungos ras bendrą sutarimą, jam bus pritarta.

Kristinos Krupavičienės nuomone, Trišalė taryba nėra tik simbolinė institucija, o svarstymas Trišalėje taryboje gal net padės išvengti streiko. Reikia skatinti socialinį dialogą tarp socialinių partnerių.

Artūras Černiauskas priminė, kad streikas yra nesutarimas tarp darbdavio ir darbuotojų. Kalbėjo, kad svarstymas Trišalėje taryboje būtų naudingas abiem pusėms bei paaikškino kodėl.

Vita Baliukevičienė sakė, kad Vyriausybei reikia tarpusavyje susiderinti dėl naujai išgirstos formuluotės.

Arvydas Dambrauskas pritarė dėl Trišalės tarybos svarbos.

Danas Arlauskas sakė neneigiantis Trišalės tarybos vaidmens. Tik klausė, kas bus, jei Trišalė taryba nesutars. Nurodė nenorintis, kad būtų užprotokoluota atskira jo nuomonė.

Andrius Romanovskis pakomentavo, kad galutinį sprendimą priimtų Vyriausybės narys, kuris, pagal galimą situaciją ir sritį, nedalyvauja Trišalės tarybos veikloje, todėl būtina konsultacija su socialiniais partneriais. Sprendimas būtų priimamas pasitarus su abiem pusėmis, nors gali būti šalių skirtingos nuomonės.

Arvydo Dambrauskio nuomone, galima papildyti, kad, jei šalys nesutiktų su ministro sprendimu, būtų galima kreiptis į teismą.

Rimtautas Ramanauskas apibendrino diskusijas, sakydamas, darbdavių ir profesinių sąjungų nuomonė yra suformuluota. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai pasikonsultavus su kitomis ministerijomis ir gavus pritarimą, tai būtų bendra Trišalės tarybos nuomonė. Jei ministerijos nepritarė, būtų dvi nuomonės.

Vytautas Šilinskas nurodė, kad darbdavių ir profesinių sąjungų bendra nuomonė būtų pristatyta Seimo komitetuose.

Andrius Romanovskis pasiūlė apie Trišalės tarybos sprendimą informuoti Seimo narius – projekto iniciatorius.

NUTARTA. Fiksuoti, kad:

1. Profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų atstovai, įvertinę įstatymo projekte (Darbo kodekso Nr. XII-2603 248 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIVP-1607) pateiktą siūlymą, bendru sutarimu siūlo keisti Darbo kodekso 248 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„248 straipsnis. Streiko skelbimo draudimai

1. Draudžiama skelbti streiką greitosios medicinos pagalbos tarnybų darbuotojams ir kitiems darbuotojams, kurių teisę streikuoti riboja įstatymai. Šių darbuotojų reikalavimus sprendžia kolektyvinius darbo ginčus dėl interesų nagrinėjantys organai.

2. Streikai draudžiami stichinės nelaimės zonose, regionuose, kuriuose nustatyta tvarka paskelbta mobilizacija, karo, ~~nepaprastoji~~ padėtis, iki bus likviduojami stichinės nelaimės padariniai, paskelbta demobilizacija ar atšaukta karo, ~~nepaprastoji~~ padėtis.

3. **Regionuose, kuriuose nustatyta tvarka paskelbta nepaprastoji padėtis, ekstremalioji situacija, kai streikai turi ar gali turėti tiesioginę įtaką šalies nacionaliniam saugumui ir stabilumui, ministras, atsakingas už įmonės/įstaigos ekonominės veiklos rūšį, po konsultacijų su Lietuvos Respublikos trišale taryba, savo sprendimu gali atidėti streiką, bet ne ilgiau kaip iki**

nepaprastosios padėties, ekstremaliosios situacijos atšaukimo. Sprendimas atidėti streiką, konsultuojantis su Lietuvos Respublikos trišale taryba, turi būti peržiūrimas kas tris mėnesius.

34. Galiojant kolektyvinei sutarčiai, draudžiama skelbti streiką dėl reikalavimų ar darbo sąlygų, reglamentuotų šioje sutartyje, jeigu jų laikomasi.

45. Šio straipsnio 3 dalyje nustatytas ribojimas netaikomas kolektyviniams darbo ginčams dėl interesų, kurie kyla ir yra neišspręsti šio kodekso nustatyta tvarka, vedant kolektyvines derybas dėl kolektyvinės sutarties sudarymo.“

2. Prašyti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos papildyti Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 248 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1607“ projektą bendra profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų atstovų pozicija ir jį suderinti su kitomis ministerijomis.

2.1. Gavus pritarimą, tai laikyti bendra Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomone, o nesuderinus – Lietuvos Respublikos Seimui teikti atskiras Vyriausybės bei darbdavių ir profesinių sąjungų nuomones.

3. Informuoti Lietuvos Respublikos Seimą apie 2022 m. lapkričio 29 d. neeiliniame Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdyje priimtus sprendimus dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 248 str. 2 dalies pataisos (Darbo kodekso Nr. XII-2603 248 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1607).

2. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1819 (2).

Andrius Romanovskis pasisakė apie socialinio dialogo svarbą, bendradarbiavimą tarp institucijų. Siūlė pagalvoti apie atstovavimo išplėtimą iš Vyriausybės pusės, įtraukiant Vidaus reikalų ministeriją. Kalbėjo apie šio darbotvarkės klausimo svarbą nacionalinio saugumo kontekste pabrėždamas, kad kai kurie įstatymo projekte siūlomi pokyčiai gali kelti diskusijų, bet jie yra būtini ir svarbūs. Pakvietė socialinius partnerius palaikyti projekto idėją.

Vitalij Dmitrijev, vidaus reikalų viceministras, pritarė, kad šis įstatymo projektas yra fundamentalus, pabrėždamas, kad jis kaip tik ir nustato geresnį bendradarbiavimą tarp įvairių pajėgų ir institucijų, kad krizių valdymas taptų gerokai efektyvesnis. Pasisakė apie projekto nuostatas dėl darbdavių ir darbuotojų, nurodydamas, kad anksčiau buvo Vidaus reikalų ministerijos iniciatyvos, kuriomis buvo įtraukiami statutiniai pareigūnai. Akcentavo, kad siūloma turėti centralizuotą valdymą, kai bus reaguojama ne tik į įvykusias krizes, bet bus vykdoma jų prevencija. Vyriausybės kanceliarijoje būtų įsteigiamas Krizių valdymo centras, kurio veikla būtų nuolatinė. Atsirastų parengties pareigūnai. Kalbėjo apie darbuotojų perkėlimo mechanizmą, sakydamas, kad tai yra neįvykusi intervencija į darbo santykius, tačiau akcentavo darbuotojų sutikimą. Pabrėžė, kad visos darbuotojų socialinės garantijos išliktų buvusios iki darbuotojų perkėlimo. Padėkojo už prieš posėdį vykusias diskusijas.

Inga Ruginienė kalbėjo, kad nėra ginčo dėl krizių valdymo schemos struktūros, mechanizmo, tačiau daug klausimų kyla dėl darbuotojų, kurie tą darbą atliks, socialinių garantijų, darbo ir poilsio režimo, papildomo tarifo nenumatymo, o taip pat nėra numatytas kompensacinis mechanizmas. Ji atkreipė dėmesį, kad žmonėms, iš jų darbo vietų perkeltiems atlikti kitus darbus, nustos galioti Darbo kodekso nuostatos, pabrėžė, kad įstatymo projektas pažeidžia TDO 29 konvenciją „Dėl priverstinio ir privalomojo darbo“. Apibendrindama kalbėjo, kad projekte nustatomos blogesnės darbo sąlygos, tačiau nenumatomos socialinės garantijos, kad būtų atstatytas balansas. Ji nusistebėjo dėl Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateiktos pozicijos šiuo klausimu. Siūlė šiuo įstatymo projektu nustatyti darbuotojo mobilumo galimybę, bet palikti galioti visas Darbo kodekso nuostatas.

Ričardas Sartatavičius apgailestavo, kad šiam projektui įvertinti buvo skirta mažai laiko. Jis nurodė, kad LPK narių komentarai ir pasiūlymai buvo pateikti projekto rengėjams.

Vytautas Šilinskas kalbėjo, kad projekte yra numatyta ta, kas būtų maksimaliai leidžiama tiek pagal direktyvas, tiek pagal konvencijas. Pasisakė, kad niekas žmonių neprivers dirbti ir to nėra siekiama.

Vitalij Dmitrijev siūlė atskirti du atvejus. Vienas atvejis – darbuotojų pasitelkimas darbui Krizių valdymo centre iki vienerių metų, tai nėra krizės suvaldymas, nėra viršvalandžių. Šis perkėlimas vyktų darbuotojo sutikimu. Kitas atvejis – ekstremalios situacijos suvaldymas kuo greičiau. Nurodė, kad buvo siekiama rasti balansą, sustyguoti mechanizmą tarp institucijų.

Saulius Džiautas atkreipė dėmesį, kad šiame įstatymo projekte yra reikalingas galbūt net atskiras skyrius apie pasitelktų darbuotojų socialines garantijas kaip kompensavimo mechanizmą. Kalbėjo apie vieniems darbuotojams buvusias, o kitiems nebuvusias socialines garantijas gaisro Alytuje atveju. Taip pat siūlė numatyti Vyriausybės rezervo fondo panaudojimą.

Inga Ruginienė pabrėžė, kad kalbama apie projekto straipsnius dėl darbuotojų darbo sąlygų, t. y. 30, 31 ir 39 straipsniai. Jei yra nukrypstama nuo normalių darbo sąlygų, kartu turi būti numatytas kompensacinis mechanizmas.

Danas Arlauskas kalbėjo apie darbuotojų motyvaciją, jų sutikimą dirbti kitomis sąlygomis.

Kristina Krupavičienė sakė palaikanti profesinių sąjungų kolegų nuomonę nurodydama, kad daugiausiai diskusijų kyla dėl darbuotojų pasitelkimo krizės metu. Klausė, ar institucijoms yra numatytas papildomas finansavimas. Kalbėjo apie projekto 30 straipsnį.

Artūras Černiauskas kalbėjo apie vidutinį darbo laiką, nurodydamas 31 str. 5 dalies 1 punktą klausdamas, koks laiko apskaitos periodas bus imamas.

Dalia Jakutavičė pritarė dėl konkretaus apskaitos laikotarpio nustatymo. Taip pat ji kalbėjo apie praktinius atvejus, kaip fiziškai ir emociškai nusialina darbuotojai, kai reikia šalinti kokios nors avarijos padarinius energetikoje. Kalbėjo, kad projekte numatyti per trumpi laikai poilsui po darbo.

Vitalij Dmitrijev kalbėjo, kad kai kuriuos konkrečius pasiūlymus galima pataisyti.

Kristina Krupavičienė siūlė, kad už darbą pasitelkimo metu darbuotojams turėtų būti mokamas dvigubas atlygis ir turėtų būti suteikiamos minimaliai penkios sveikatinimosi dienos. Paminėjo Nacionalinės kolektyvinės sutarties pavyzdį.

Inga Ruginienė kalbėjo, kad profesinės sąjungos turi pastabų ir argumentų konkretiems straipsniams, tačiau šiandienis Trišalės tarybos posėdis nėra tinkama vieta detalioms diskusijoms, tačiau toks įstatymo projektas negali būti. Ji pasiūlė artimiausiomis dienomis surengti darbinį susitikimą su projekto rengėjais ir koreguoti konkrečius punktus dėl darbuotojų darbo sąlygų.

Vitalij Dmitrijev pabrėžė, kad šis projektas nereglamentuoja darbo užmokesčio, socialinių garantijų. Akcentavo, kad nėra laiko kardinaliems pakeitimams projekte, bet pritarė pasiūlymui surengti susitikimą ir aptarti konkrečius pasiūlymus.

Inga Ruginienė pasiūlė susitikti gruodžio 1 d. Taip pat paprašė iš anksto projektų rengėjų atsiųsti patikslintą projektą.

Rimtautas Ramanauskas apibendrino, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos prašoma gruodžio 1 d. surengti socialinių partnerių susitikimą su Vidaus reikalų ministerijos atstovais ir jame pakartotinai svarstyti patikslintus Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1819 (2) straipsnius, susijusius su darbo santykių reglamentavimu (30 str., 31 str., 39 str.).

NUTARTA:

1. Po diskusijų fiksuoti, kad profesinių sąjungų atstovai prašo įstatymo projekto rengėjų tikslinti Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1819 (2) straipsnius,

2. Prašyti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2022 m. gruodžio 1 d. organizuoti socialinių partnerių ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos atstovų susitikimą ir jame

pakartotinai svarstyti patikslintą Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-1819 (2), priimant bendrą sprendimą dėl jo.

Posėdžio pirmininkas

Rimtautas Ramanauskas

Posėdžio sekretorė

Valda Pranckuvienė